
Ejőfizetési ár:
Egy évre 12 kor
Fél évre 6 kor
Negyed évre 3 kor
Egyes szám 24

HONTI LAPOK

Nyilttér sora 40 fill.
Hivatalos
és magánhirdetések
árszabás szerint.
Többszöri hirdetés-
nél árengedmény

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
— IPOLYSÁGON. —

Felelős szerkesztő:
HALÁSZ FERENC.

Megjelen
szombaton reggel.

A háboru.

Przemysl elesett. — Győzelmek a Kárpátokban — 4000 új orosz fogoly. — Nagy harcok az uzsóki szorosától a koniecnai nyeregig terjedő szakaszán.

A hadvezetőség e hó 22-én kiadta a következő jelentést:

Przemysl vára négy és fél havi körülzárás után, erejének fogytán március 22-én becsülettel elesett.

A védősereg e hónap közepén szükebben kezdett lenni az élelmi készleteknek, ekkor Kusmanek gyalogsági tábornok az utolsó támadásra határozta el magát. A kirohanó csapatok f. hónap 19-én korán reggel a várövön át előretörték és hét órai harcban nagy orosz erővel szemben a végsőig helytállottak. Végül is a számbeli túlsúly arra kényszerítette őket, hogy a váröv mögé visszavonuljanak. A következő éjszakákon az oroszok Przemysl ellen több oldalról előrenyomultak. Ezek a támadások, úgy mint valamenyny előző, a vitézül védett erődítmények tüzeiben megtörték.

Az e hónap 19-iki kirohanás után a legszűkebbre szabott élelmi adagok is már csak három napi ellenállást engedtek. Ezért a várparancsnok időközben azt a parancsot kapta, hogy ennek a határidőnek lejártával és a hadianyag megsemmisítése után a várat az ellenségnek átengedje. A várnak egy pilótája jelentette, hogy az erődöket az ágyukkal, löszerekkel és az erődítési művekkel együtt idejében elpusztítani tényleg sikerült.

A várórség önfeláldozó kitartása és végső harca ép oly méltó a dicséretre, mint a korábbi rohamokban és ütközetekben tanúsított vitézsége. Ezt az elismerést Przemysl hőseitől az ellenség se fogja megtagadni.

A vár eleste, amelylyel a hadvezetőségnek már hosszabb idő óta számolnia kellett, a helyzetre a maga egészében befolyással nincs. A tábort hadseregnél a Kárpátokban az Uzsok-szorosától a koniecnai nyeregig terjedő szakaszban áll a harc.

*

Frigyes kir. herceg tábornagy a következő hadsereparancsot bocsátotta ki:

Przemysl hősies védőserege négy és fél havi hősies harcok után, amelyek során a kíméletlen és kitartó, de mindenkor hasztalan támadó ellenség óriás veszteségeket szenvedett, miután még az utolsó időben is véresen visszaverte a vár erőszakos birtokbavételére különösen március 20-án és 21-én éjjelnappal intézett támadásokat és még

március 19-én utolsó erejének összeszedésével kísérletet tett, de ez ehésgtől legyőzve, felsőbb rendeletre és az összes védőművek, hidak, fegyverek, löszerek és mindennemű hadiszer elpusztítása után Przemysl romjait átengedte az ellenségnek.

Bajtársi üdvözléünk és köszönetünk Przemysl le nem győzött hőseinek. Természeti erők és nem az ellenség győzte le őket. Az emberi erő végső határáig, a hiv kötelességteljesítés magas példányképei lesznek szemünkben. Przemysl védelme örök időkre hadseregünk ragyogó, dicsőségteljes lapját fogja képezni.

Przemysl elesét szétvitte már a világba a hír szárnya és megnyugvásunkra szolgál, hogy az érzelmeknek megnyilvánulásai, amelyek eddig eljutottak hozzánk, igazolják, amit mi éreztünk: meleg vonzalommal és csodálattal emlékszik meg a külföld Przemysl hős védőiről. Német és olasz lapok kommentárjai jutottak el eddig hozzánk az osztrákokén kívül s mindezek kiemelik azt a heroizmust, amelynek tündöklő példáját ragyogtatta hónapokon keresztül a vár védőserege. Megnyugvásunkra szolgál, hogy erős lélekkel fogadta a hírt a mi közvéleményünk is.

Felemelt fejjel, büszkén viseljük a megpróbáltatást, a magyar temperamentum hű maradt magához, megedződik és bizalmát tettekkkel még inkább fokozza. Meg kellett azt mindenkinek éreznie, hogy a döntésre a vár elestének semmi hatása nem lehet. akkor különösen, amikor heteken keresztül állandóan diadalmas fegyvertényeket hirdetnek a Kárpátok felől érkező hírek. Abban a szilárd megdönthetetlen falban van a mi bizalmunk és minden erőségünk, amely megtörhetetlen erővel harcol a nagy eszmékért az ország határain tul. Fényes haditettekről számol be ma is, amikor még bennünk rezeg a Przemysl elveszte feletti sajnálkozás, igazolván egyttal, hogy a vár orosz kézbe jutása sem az oroszokat nem juttatta kedvezőbb helyzetbe, sem a mi erőnkét és harcos képességünket meg nem törte.

*

Ugyanis a hadvezetőség e hó 23-án kiadott jelentése szerint a Kárpátoknak az uzsóki szorosától a Koniecnai nyeregig terjedő szakaszában a harcok tartanak. Az utolsó két napon

ismét visszavertünk erős ellenséges támadásokat, miközben 3300 orosz el-fogtunk. Egy ütközetben, amely egy Wyszków melletti magaslatért folyt, sikerült az ellenséget állásaiból kivetni és nyolc tisztet és 685 főnyi legénységet elfogni.

Mialatt tehát az oroszok bevonultak Przemyslbe a romvárosba, rettenetes erővel folyik a harc a Kárpátokon tul. A méreteire eléggé jellemző, hogy két nap küzdelme alatt közel 4000 orosz foglyot ejtettek a csapataink. S ezek a lényeges momentumok, ezek a tények igazolják, hogy mennyit nyertek az oroszok s mennyit nem veszítettünk mi. A kárpáti harcok az Uzsok-Koniecnai közötti terepen folynak a legnagyobb hévvel, ez az a terep egyttal, amely egyébként könnyen, teljesen illuzoriussá teheti még azt az eredményt is, hogy az oroszok betelepethettek egy romokba döntött erődbe. A küzdelmek mindenestre a mi csapataink előnyére ütnek ki s azok a sikerek, amelyeket eddig elérték, bizonyossá is teszik, hogy előnyös pozíciókból többé ki nem mozdíthatók. Fanatikusabb hévvel, indulataiknak robbanásával fogják igazolni, hogy korai az oroszok öröme; a Kárpátokban folyó kemény küzdelmek előre sejtetik, hogy a megtorlás elhatározó és érzékeny lesz.

Ipolyság önvédelmi harca.

A háboru vérszopói ellen.

I.

Helyeslést és megnyugvást keltő a *Honti Lapok* előző számában egész terjedelmében közölt az a rendelet, melyet Fodor Vilmos dr. főszolgabíró az élelmszerek biztosítása tárgyában a nagyközséghez intézett. Mert a szerencsétlen helyzet kihasználását célzó lelketlen kufárkodás — no meg mondjuk meg őszintén: egy kis felsőbb helyről származó késelem is, mi a főntit csak előmozdította s termékeny melegágyává előkészítette, — a maj árat napról-napra immár megfizethetetlen magasságra szöktette föl s ha sürgősen elejét nem vesszük . . . röviden mondva éhen veszünk.

Ugy tudjuk, hogy rámutatott erre már a járási főszolgabíró a mult év őszén is s ily értelemben tett Ipolyság nagyközségi ígjegyzője is ugyanakkor előterjesztést a

közélelmezési bizottságban, de az indítvány akkor nem kellett, pedig... bizonyára nem volna helyzetünk ily siralmas, ha akkor a város polgárságának élelmezése biztosítására hivatott közlelmezési bizottság nem tér a javaslat fölött napirendre.

Reméljük — ezuttal nem lesz úgy, mert a mult évi ősz s a tél és ez év tavasza előre látásra tanított meg bennünket s ezért szeretjük hinni, hogy ezuttal a jövő előkészítése érdekében a kérdést a nagyközség komoly megfontolás tárgyává teszi s érdemben is határoz. Baj lenne, ha nem így lenne, — mert a mai sivár helyzet, mi szép reményekre se jogosít s csak egy közepes rossz termési eredmény a f. évben s a ránk szakadó őz — tél s jövő tavasz átélhetlen helyzetet fog teremteni, a hiányok a drágaság még nagyobb a rendelkezésre álló készletek, még kisebbek lesznek.

A buza és az árpa földekről már megjelent hivatalos tudósítás szerint egymillió katasztrális holddal van kevesebb buza bevetve az idén mint tavaly volt. Már maga ez oly nagy tétel, mely mellett észrevétlenül nem suhanhatunk el. Ez körülbelül 8 millió mm. buza hiányt jelent. Ha a tavaszi vetésnél is ily arány fog mutatkozni, úgy az ország élelmezése katasztrófának néz elébe.

Ezen az elszomorító bajon szólomokkal, mint a március 20-iki német birodalmi gyűlésen is elhangzott, hogy: „a ki nyereség vágyból drágítja az élelmi szereket oly elbánásban részesítendő mint az ellenfél kémje a ki csapataink előtt lerombolja a hidakat“... ma nálunk a helyzet nem javitunk. Itt tenni kell gyakorlatilag ha kell — pedig hogy kell naponként szomoruan tapasztaljuk — a törvény büntető szankciójával is.

Ma a mikor a honorációr, — a középosztály nemzetfontartó gerince ki karddal, ki tollal kezében harcol a haza védelmében a mikor a köztisztviselő mély hazafias érzületénél fogva inkább koplal, sem hogy a drágaság enyhítésére az ország fillérjeit igényelné, — ma a mikor a magyar föld pusztán hever parlagon mert a munkás és dolgos kezekben ma az eke szarva helyett a paska van, a kinek a mezőt munkálni kellene, az ma ágyut kezel, akinek kapálni, kaszáni, aratni kellene az a halál országában vágja a rendet... úgy akkor a közönséget az élelmiszer uzsorásoktól minden áron meg kell szabadítani — a józan észszerű takarékoság mellett gondossan előmunkálni kell a jövőlétbiztosításunk érdekében, — minden megfogható módon minden megmunkálható talpalatnyi föld kihasználásával is elejét kell venni a ránk szakadó ősz, tél s tavasz előrelátható mi-zériáinak.

Nem tudjuk, mely okból halt meg a m. év tavaszán a nagyközség által Csermák

Ernő dr. eln. alatt alakított u. n. közlelmezési bizottság, csak azt tudjuk, hogy jótékony működését egy jó darabig mégis csak éreztük, a kibocsájtott árszabások mégis csak kihatással voltak élelmezési viszonyainkra Kár érte, — hogy egyesek egyéni érdekeibe ütközvén, életének legszebb virágában megszűnt magáról életjelt adni.

Főtáplálékaink a tej, a liszt, a zsir, a hus és a krumplic, e négy főcikket minden áron biztosítani kell Mindenekelőtt az árak hatóságilag állapíttassanak meg, azután az egyes családok szükségleteinek megállapításával és kontingentálásával a hiánynak már most vagy szerződéses szállítással, vagy a mi még célra vezetőbb s olcsóbb lenne: házi üzemek létesítésével volna biztosítandó!

De a legsürgősebb teendő a vármegyénk területén megállapítható készletekre a kiviteli tilalom kihirdetése s éppen ezért első főgondja legyen a nagyközségnek a föntiek elrendelése iránt a vm. alispánjához fölírni.

A főbb élelmiszerek, mint a minő a hus, liszt stb. — hatósági liszt áruda és husszék fölállításával is biztosítható lenne egy szerződéses vállalkozó malomtulajdonos — lisztkereskedő útján, ki a hatóságilag megállapítandó maximális áron felül kisárusítási rezszi fejében egy pár fillérnyi haszonért vállalkozna a közönséget a szükséges jó liszttel a háboru tartamára kiszolgálni.

A liszt.

Mert, hogy állunk a lisztkérdéssel ma! Kereskedőink küldöttségileg a főispánnal eljárak s nagy telkűen fölajánlották, hogy a hatósági maximális áron felül 10 fillérért árusítják kilogrammonként a lisztet a háboru sújtotta közönségnek. Ez a legminimálisabb haszon mit ma elgondolni lehet. No hát nézzük csak, hogy füst az a nagylelkűen fölajánlott legkevesebb haszon: kilogrammonként 10 fillér, az métermázsánként 10 korona vagononként 1000 korona.

Ugy tudom, hogy béke időben kereskedőink megelégedtek mm.-kinti 1—1 fél koronával.

A mészárosok kapzsisa.

Térjünk rá a husra, mi raketta sebességgel röpül fölfelé részben a tenyésztő gazdák, — részben a kereskedők lelketlen kapzsisa miatt, kikkel szemben a hatóság tehetetlennek bizonyult. Nálunk a husára kilogrammonként 40—50 fill., drágább, mint a környékben (Vmikola, Terény, Márót, Bát, Nagyoroszi, Léva stb.) A mészárosok a legutóbbi héten önkényesen 40 fillérrel emelték föl a hus árát, kilogrammonként, mely már amugyis 2 koronánál tartott.

Tény dolog, hogy a marha ára ma igen magas, — a kereskedők élő sulyban 150 160 fillért adnak kilogrammonként.

Igaz, hogy a helybeli mészárosaink ily drága marhát nem vásárolnak. Ők a leggyengébb tehenekeket veszik élő sulyban átlag 120—30 fill.-ért klgrját 10 %-os engedménnyel. Ezzel szemben a mészárosok ma klgrját a leveshusnak 2 k 40 fill. mérik — nem is szólva a peccenyehusról — 20 % haszonnal dolgoznak, ami pedig mm.-kint 40 kort tesz ki. Béke időben megelégedtek ha csupán a bőr ára egy marhán megmaradt haszonkép, ez pedig kitett 18—20 kor-t. Ma a bőrre klgram-kint 190—240 fill. s így ma egy marhabőrön 40—50 kort. keresnek. Persze mert világháboruba keveredtünk, — ezért ma nem elég a bőr, — de a huson kell 20—25 %-ot még külön nyerni. Tovább megyek. Még m. év júliusában a faggyu, tüdő, belek stb., aprólékok arra lettek számítva, hogy a vágatási költségeket stb. fedezze, ma azonban nem csak, hogy fedezze e költségeket, hanem még a mellett is marad haszon. A fagyu ára ma 130—40, egy tüdő, ami az előtt 30—40 fill. volt, ma 2 kor., a köröm és belek stb. igen jelentékeny magasabb áron kel el, mint a béke idején. Nos hát így vagyunk a mészárosainkkal.

A tejuzsora.

Nézzük, hogy vagyunk a tejjel. A tejet 24 fillérről — 28 fillre emelték. A földbirtokosok külön tejszállító fogaton a vasuti állomásra szállítják a tejet ab Bpest 18—21 fillérért. Kérdjük mely okból kellett itt helyben a tejet fönti összegre fölemelni?

Takarmány nem kevesebb mint m. évben és dacára, hogy tavaszodik s a tehén takarmányozása hova-tovább kevesebb gondot okoz a gazdáknak, de meg a gazdasági egyesületek útján kedvezményes korpát is kaphatnak, mégis lépést tartva a kenyér, hus s.b. drágasággal a tej árát is fölemelni kellett!

A piac hiénái.

Hogy mennyire szükséges az árak hatósági megállapítása, mi sem bizonyítja jobban, mint a napi élelmiszer piac árai. Egy sovány libáért 10—12 kort. egy hizott ludért 20—24 kort., egy pár kappanért 12—14 kort., egy pár tyukért 8—9 kort., egy vöröshagymáért 4—8 fillért, egy tojásért 20 fillért, a burgonya mm. 16 kor. 1 liter árpáért 30 fillt. s így tovább követelnek. Bár el kell ismernünk hogy a nközség vásárbiztososa résen van rendőrlegénységével s ha már hivatalos ingerenciája nincs is az árak limitálására mégis, legalább annyit meg tesz, hogy a viszontelárusítókra éberem fölügyel, nehogy 10 óra előtt mindent összevásároljanak és a tulkövetelő szakajtós gabona árusokat a rendőri bíróság elé állítja. Ez is valami! S ha a rendőri bíróság nálunk is a gráci recept szerint ítélné, ahol is legutóbb egy

piaci árust 3 napi elzárásra és 60 k. büntetéspénzre ítélték, mert a savanyított káposzta klgrját 30 fillről önkényesen 40 fillre emelte, — úgy nálunk is meg lenne könnyítve a szakajtós nénikék ellenőrzése.

A kereskedő gazdagodási vágya.

Ma az emberek önzetlen hazaszeretetésben bizni nem lehet, ma mindenki hirtelen akar meghizni. A nyereszkeskedési vágy kezd határt nem ismerni, e nemtelen ösztön egy örült ittasságával garázdálkodik a sujtott fogyasztók rovására. Szabályozni kell minden bolti cikket, mert itt is visszaélések észlelhetők. Vegyük pl. a cukor — mely főszükséglet nálunk ma 1 kor. 04 fillér — amikor Bpsten az Andrassy-uton ma is még 96 fill.-ért árusítják. Nem tudom, mivel tudják ezen klgrkinti 12 fill. áremelést kereskedőink indokolni, mikor az ő üzleti rezsijüket egy napon hasonlítani sem lehet a bpesti üzlettulajdonosokéhoz. Én tudom titkukat s elárulhatom. A mozgósítás idején a közlelmezési bizottságban kérték kereskedőink a cukornak klgrkinti 104 fillben való meghatározását azon megokolással, hogy az árut teherkocsin szállítványként nem hozhatják s így a szállítás drágítja a cukrot. A bizottság ez alapon még szept. hóban 104 fillérben állapította meg a koecacukor klgrját, — a vasuti teher szállítási viszonyok javultáig. Azóta a teherforgalom megjavult — a cukor azonban megmaradt 104 filléren — s marad is, mint a most föl emelt tej 28 filléren. Vissza nem száll soha — A cukornak mai eladási ára nagyban süvegekben klgr.-ként 79 fill., a koecacukor drágább 3—4 fillérrel. Megjegyzem, hogy a bpesti kereskedőnek a szállítási költsége is több mint az ipolysági-nak. — Vagy pl. a rizs szintén egy táperős eledel, ami ma fontos. Juliusban a rizs klgrja 38 fill. volt, a vadászurak kutyaeledelül vásárolták — ma 1 kor., sőt némely boltban 1 k. 20 fill. klgrja. Mikor megkérdeztem a kereskedőt, hogy hát ő miért adja olcsóbban, mint szomszédja oda nyilatkozott, hogy az egy koronás ár mellett is az ő haszna klgrkinti 28 fillér s ily polgári tisztas haszonnal ő megelégedett. Mindezekre azért tartottam szükségesnek rámutatni, hogy a már elviselhetlen drágaság elleni védekezés szükségességét immár az arra hivatott hatóság elérkezettnek lássa a város képv. közgyűlése időszzerűnek tartsa — megállj s ne tovább vezényszó kijelentését teendő intézkedéseivel.

II.

Rendkívüli időkben nem csak az egyes államok zárkoznak össze és tiltják el az elsőrendű szükségletek kivételét, hanem a kisebb igazgatási vagy területi egységek is — mint a vármegyék és városok — tartoznak önmaguknak azzal, hogy e szükségleteknek pusztán nyereségvágyból való kihuroolását meg ne engedjék. Megtette

ezt már Csanádvármegye, kövesse példáját Hont is. Állapítsa meg az alispán a hatósági árakat s publikálja.

Közlelmezési raktár.

Állítson föl a nagyközség a városházán közlelmezési raktárt, melyből az itt lakó családok havonként vagy két hetenként az előjáráságtól az előre bejelentett élelmi cikkeket készpénz fizetés ellenében átveszik. A község nem nyereszkeskedési vállalat, s mert nagy kvantumban szerzi be szükségletét jutányosan is jut hozzá jutányosan adhatja ki.

Igaz ugyan, hogy heverő pénze a városnak nincsen, de tudomásunk szerint van oly alapja, melyhez kellő formák mellett hozzá nyulhat; abból kölcsön vehet sőt kamat veszteség nélkül is forgathatja.

Létesítsen a nagy község megállapodást a főbb élelmi cikkek szállítására megbízható — tisztességes cégekkel s ellenőriztesse azokat. Ugy tudjuk a mészárosok ellenőrzése céljából az alispán a képv. közgy. fölratára máris intézkedett a husár hatósági megállapítása előtt a hatóságközbenjötté melletti próbavágás iránt. Várjuk meg az eredményt. Sürgősen állítson föl hatósági lisztárudát a már föntebb tárgyalt módozatok mellett, s akként, hogy hatóságilag megállapított maximális áron felül kis eladásnál klgrként 04 fillér, — nagyban (100 klgrkinti) vásárlásnál 02 fillér kezelési költséget számíthat föl.

Szerződéses szállítással biztosítson a községnek méltányos áron díszó és kókusz zsirt, cukrot, rizst, szappant stb. házi szükségleteket.

Tejcsarnok.

A kisgazdák, környékbeli földbirtokosok bevonásával alakítson tejcsarnokot s ekként egyöntetűen szabályozza a tejet, biztosítsa a szükségletet.

Amennyiben ez nem sikerülne, másképp tiltsa be a megye területéről minden tejtermékre nézve a kivitt.

A magyar föld 52 millió kath. tesz ki s ebből termő terület 95 %. Ma ebből egy talpalatnyi megművelhető területnek sem szabad kultura nélkül maradni. ma még semmi veszve nincsen s őszi mulasztás is kipótolható mozgósítsuk az asszonyokat és gyermekeket is a termés biztosításáért.

Azokat a földeket, a melyeket még az ősszel buza alá kellett volna bevetni: be kell vetni. Vagy ültetni tavasziakkal. Ha pedig már gabona neműekkel nem lehet: akkor ott vannak a takarmány félék, a kapásnövények, a kerti és konyha vetevények.

Hogy azonban ezt meg lehessen tenni, itt a legutolsó óra, hogy a kormány szakítson a mezőgazdák szövetkezetével, mely nem áll feladata magaslatán, mely a nyáron akarja a vetőmagot szállítani.

Bolgár kertészet.

Bolgár kertészeink, mint látjuk az idén nem jönnek, — kívánatos lenne, ha a község venné át házi kezelésbe telepüket s biztosítaná a zöldség neműeket napipiacunkon. Ezen kívül is kellene a nagyközségnek 20—30 holdat bérbe venni s korai krumpli, kukorica stb. kapásokkal beültetni. A megmunkálással nem fog kelleni nagynehézségekkel meg küzdeni, — aki arra való asszony s nem megy mezei munkába meg kell tőle vonni a segélyt. A földmiv. min. r. értelmében a mezei munkákra igényelhető lesz katonai erő is. Esetleg rabmunka is biztosítható lenne.

Megszivlelendő volna annak gondolata is, hogy egy dísznóhizlaló lenne berendezhető házi kezelésben (az Engelhardt Lamy, Szauer V. Szabados hizlaldák bérlet útján való biztosításával) melyekhez a szükséges hizlaló anyagot éppen az említett községi bérleti földeken lehetne produkálni.

Kiviteli tilalom.

Végezetül még egyet hangsúlyozok: rendelje el az alispán, hogy a vármegye területéről burgonyát, babot, vagy egyéb zöldségtételt, zsirt, szalonnát, tojást és baromfit kivinni tilos, gondoskodjék, hogy üzérkedők a rendeletet kine játsszák. Ügyeltesen a piacokon, hogy tömeges vásárlások ne történjenek, hogy az üzérkedők közvetlen a termelőket a falvakon fölnekeressék, a galíciai és máramarosi ügynökök a tanyákon ne járhasanak.

Állapítsa meg az alispán hatósági jogkörében az összes árakat. Azzal, hogy amennyiben a megállapított áron a szükségelt élelmi szereket áruba nem boesátják, hatóságilag elkoboztassék s annak hatóságilag megszabott ára katonai jótékonycélra fordíttassék.

A rendelkezésnek mindennemű megszegése kérlelhetlen szigorral és késedelem nélkül megtoroltassék s az egyes esetek nyilvánosan publikáltassanak.

Addig tegyünk, a mig nem késő.

Hadi emlékérem orosz ágyuból.

Az oroszokkal vívott heroikus küzdelmünk első nagy diadalát a krasniki csatában arattuk. Legendás hírű huszárjainkat itt nevezték el ellenségeink vörös ördögöknek, itt esett először birtokunkba először nagyobb mennyiségű hadi zsákmány, itt kezdtük meg a hatalmas tulerővel szemben győzelmes csatáink egész sorát.

A krasniki csatát a világtörténelem nagy és örök emlékezetű csatái közé sorozzák majd a historikusok, és mig a történelem foliánsain arany betűkkel ragyog a magyar dicsőség, a jövőkor népei emléket is kapnak belőle.

Emléket, amelyet a vas elpusztíthatatlanságával, a bronz örökkévalóságával őriz meg új koroknak évezredekig.

A krasniki diadal trofeumából egy orosz ágyut ő felsége a király az Augusztá alapnak ajándékozott, hogy veressen belőle „Hadi emlékérmeket”. Az elzsákmányolt orosz ágyut azóta a zolyombrezói magy. kir. állami vasművek öntődéje érmekevére alkalmas formában feldolgozta, lemezeltte, bronz alkat részeiből pedig a körmőcbányai magy. kir. pénzverő hivatal már veri: a vaslemezekből is nemsokára elkészül az első magy. győzelmi érme.

Pheidon Argos királya verette az első érmet még Krisztus előtt 700 évvel és azóta a történelemírás legbecesebb segítő forrása lett az érme. Piramisok mélyén görög és római temetkezési helyeken eltemetett világok romjai között talált érmek vezették a történelem íróit helyes nyomra és a nagy érme gyűjtemények még ma is élőszóval hirdetik rég mult idők nagy eseményeit.

A krasniki diadal érme is méltó helyet követel ebben a gyűjteményben, hogy majd akkor, amikor utódaink előtt az idő ködéből a mai nagy élet-halálharcnak csak konturjai látszanak, ott legyen az emléket felidézni vasba, bronzba öntött irás „A krasniki diadalmas csatában az oroszoktól elvett ágyuból verette az Augusztá alap 1914—1915”.

Az érme egyik oldalának ugyanis az a felirása, fölötte a megrendíthetetlen erő félelmetes szimbóluma, az oroszlánfej.

Az érme másik oldala gyönyörű művészi relif, mely Murányi Gyula hírneves szobrász művészi ihletett alkotása, csata jelenetet ábrázol. Egy orosz ágyut honvédek, huszárok hősi rohammal elfoglalnak, miután elűzték az ellenséget.

Szemléltető, plasztikus a művészi kivitel, meggyőző örök becsü, a művészi elgondolás, mert történelmi eseményt hirdet, bizonyító erejű, mert az ellenség halált osztó szörnyetegéből készült, nekünk magyaroknak pedig dicsőséges, mert kizárólag magyar hősök ragyogó haditettét kizárólag magyar érme alakjában őrzik meg a jövő nemzedékeknek.

Az Augusztá-alap bronzból és vasból kétféle érmet veretett. A nagy érme egy forintos nagysága, a kicsi olyan, mint a husz koronás aranypénz. Azért választotta ezeket a kis formákat, hogy az orosz ágyuból lehetőleg minél több érme kerüljön ki és minél többen megszerezhesék. Bizottság ellenőrzi, hogy amennyit az ágyu anyaga szolgáltat, a bronzból való nagy érme ára 10 K. a kicsié 5 K. A vasból való nagy érme 2 K. a kicsi 1 K.

Ugy értesülünk, hogy az érmeiket már ebben a hónapban forgalomba hozzák és városunkba is vásárolható lesz, az Augusztá-alap megbizottjainál, akiket annak idején meg is nevezünk.

Aki a győzelmi érmet, melyet az Augusztá-alap „Hadi emlékérmeknek” nevez megszerzi, ritka becsü történelmi emlékehez jut. De ezenkívül részt vesz a nagy nemzeti küzdelemben itthon. Elősegíti azoknak a munkáját, akik az ország belső izgalmát igyekeznek fentartani. filléreivel enyhíti a nyomort, értünk küzdő, értünk vérző, értünk hősi halálba rohanó testvéreink itthon hagyott hozzátartozóikról gondoskodik.

Az ágyuból készült győzelmi érme teljes jövedelme ugyan is a harc téren küzdő hőseink családjaié; a háboru következté-

ben itthon inséggel küzdő asszonyoké, gyermekeké. A jövedelem 15 százalékát helyi hadi jótékony bizottságunk kapja meg kizárólagosan hadi segély céljaira, a többi az Augusztá-alap országos segély akciójában használja fel, az eddig már oly sok elismerést érdemlő hazafias formában.

Igy megy át egy nemes metamorfózison az orosz ágyu. Az-az ágyu amely eddig annyi életet ontott, annyi nyomort, szenvedést okozott, most expialja szörnyü bűnét, mert úgy lesz rendjén, hogy ugyan annyi életet mentsen meg könnyet törüljön, fájdalmat enyhítsen.

A hétről.

március 26.

A Vörös Kereszt Egylet új tagjai.

A Hontvármegyei Vörös-Kereszt Egyletbe legújabbán mint alapító, örökös, rendes és pártoló tagok beléptek, és tagságidijukat befizették:

Ipolyság nagyközség alap. tag.	100 kor.
Kis Gyula 1919. évi tagdíja	2 „
Fischer János 1918—19. évi tg.	4 „
Gudlin Ferenc 1918—19. „	4 „
Zelenka Antalné 1915. „	2 „

Mint külön adományok, folytak be a Vörös-kereszt Egyesület pénztárába:

Kovács Mihály Apátujfalu	4 k.
Vámosmikolai takp. r. t.	50 „
Csánki ev. egyh. febr. persely gyűjtése	10 „ 21 fill.
Hontmegyei Népbank r. t. adománya	50 „
Kóhn Márkné drné	10 „
Apafalvi ev. leányegyház	10 „
Kampman Gusztávné	10 „

Mikor még halott az erdő. . .

. . . Várom őket, mint a szebb holnapot, várom, mint a békét, várom a hosszú csőrűeket, várom a napsugártól, a fényes égbolttól, várom mint a nagylánygyá lett kislány az első bált, az első csokrot, az első csókot.

De bevárni nem tudom.

Még nem lehetnek itt, s a letűnő nap ott talál a hegyhat tisztásán, amint a titkát igyekszem fölfedni; hogyan takarja be magát azzal a halványrózsaszínű, mindegyre sötétedő kárpittal; hogyan van az, hogy alig lett biborpiros, máris ibolyaszínű a kárpit széle.

A feketeerítő már régen megkezdte hangversenyét, de amint az ég kárpitja sötétedik, úgy lesz a muzsikája halkabb és halkabb. Társam és én elállunk s várunk az erdő esthajnali életére. Elhal a rigófűtty, ébrednie kellene az erdőnek, amint a lakosai megjönnek rejtett tanyáikra. Azonban még teljesebb lett a csönd; szinte bántó csöndességű nyugalom üli meg a gallyakat és avart. Mégis, a távolból hallik egy-egy hang: vadludak vonulnak mélyen messze. Ez az egyetlen jel, ami életet árul el, alig fordulok feléjük, elvágódik előttem egy sötét pont s becsap oldalon egy bokorba, hogy a következő pillanatban újra fölcsendüljön, most már innen, az előbbi muzsika, a rigófűtty, az előbb még

nem tapasztalt változatossággal, lágy-sággal, tüzzel. Kivüle sem hang, sem mozgás.

Zsibbad a karom, változtatnom kellene a puska fogását. De nem tudnám megtenni; megzavarnám vele a fenséges mozdulatlanságot, amely mindenben előmlik. Közelednek a ludak, erősebb sörét kellene a csöbe. De a fegyver összecsukása megtöri az isteni csöndet.

A rigó is halkabban szól, belefáradt a napsugár temetésébe; miatta maga szállana sirba, olyan fátyolozott a hangja.

Egy ág sem rezdül, szellő nem kél; csak a nap játszott ma. Nincs még tavasz, hazudott a napsugár. . . Tőle tanulta mosolygását a nő. De a napsugár majd visszatér, a mosolygás megszűnt; mért nem tanulható el a visszatérés is? . . .

Nem szól már a rigó sem, szürke lett az ég. De megzördülnek a csupasz ágak: ez már a tél sóhaja. Mennie kell, üzi a természet. Belesóhajt a félhomályba, megremeg tőle az avar, reszketnek az ágak, nyögnek a törzsek. . . Nem maradhatunk tovább, dérré vált a pára.

. . . Nem fogsz mindig hazudni, napsugár; ne hallgass el feketerigó, ha néhány nap múlva fegyvercső próbálná az akkordot a muzsikához.

Nimród.

Tisztviselők a drágaság ellen.

Az ipolysági állami és vármegyei tisztviselők a következő kérvényt nyújtották be a nagyközség képviselőtestületéhez.

Tekintetes Képviselőtestület!

Az ipolysági járás főszolgabírája rendeletet intézett a községi előljáróságához az élelmiszerek árszabályozása tekintetében foganatba veendő intézkedések megtétele iránt. Mi alulírott köztisztviselők ugyanezen ügyben kérelemmel járulunk a tekintetes Képviselőtestület elé. kérésünknek is azonban csak az a móttója, mit Fodor Vilmos dr. főszolgabíró ur igen helyesen hangsúlyozott:

„ily esetekben tárgyalásoknak, ülészeknek, megbeszéléseknek helye nem lehet, hanem erélyesen cselekedni kell.”

Mi is csak azt kérjük a tekintetes Képviselőtestülettől: méltóztassék cselekedni! kérjük, hogy a dolog tárgyalásai mellőztessenek a sok ügyben felbukkanó két kerékkötő: a jogi szempontok hajszálhasogatása és az albizottságnak kiküldése.

Kérjük, hogy sziveskedjenek módot adni a községi előljáróságnak arra, hogy mindazon intézkedéseket, melyeket a főszolgabírói rendelet javaslatba hoz, azonnal foganatba vehesse. Intézkedést kérünk arra nézve, hogy oly községi házi-üzemek állíttassanak fel, hol a polgárság a legszükségesebb élelmi szereket: lisztet, húst, zsírt és burgonyát emberséges áron kaphasson.

Ipolyság fejlődését az itten fenálló közhivataloknak köszönheti és a város intéző köreinek mindig az volt a törekvése, hogy a hivatalok és közintézmények száma szaporodjon, mert ez által szellemi fejlődése

és gazdasági forgalma egyaránt halad. Ha pedig a nagyközség hivatalokat kívánt magának, akkor azon kötelezettséget is vállalta, hogy az ottan alkalmazottak megélhetését is elő fogja mozdítani.

Felesleges volna vázolni a köztisztviselők mai helyzetét, kiktől a kormány elnöke is megtagadta az anyagi segítséget és helyezték szanálására csak a közlélményi viszonyok javítása iránti intézkedéseket helyezte kilátásba. Ezeknek az intézkedéseknek a helyi viszonylatokban való sürgős foganatba vételét várjuk bizalommal a tekintetes Képviselőtestülettől és vagyunk hazafias tisztelettel:

Aláírások.

A kérvényt 70 tisztviselő írta alá, köztük az összes hivatalok főnökei és most érdeklődéssel várják a mozgalom eredményét.

— **A Nagyhét a templomban.** Az ipolysági r. kat. plebánia templomban a nagyhéti ájtatosságok sorrendje a következő:

Március 28-án (Virágvasárnap) 8 órakor esőndes mise, 10 órakor barkaszentelés, utána körmenet és nagymise, d. u. 3 órakor litánia.

Április 1-én (Nagyesütörtök) 9 órakor nagy mise, utána oltárfosztás, d. u. 6 órakor lamentáció.

Április 2-án (Nagypéntek) d. e. 10 órakor csonka mise, azután szentségkítétel a szent sirnál, utána szent beszéd. Este 6 órakor lamentáció, utána litánia és szentségbetétel.

— **Evangélikus istentisztelet** Nagyesütörtökön április 1-én d. e. fél 10 órakor Dedinszky Aladár lelkész urvacsorát oszt az evang. hiveknek az ipolysági evangélikus templomban

— **A Selmeci Népbank közgyűlése.** A „Selmeci Népbank Részvénytársaság” melynek vármegyénk területén Bábán is virágzó fiókintézete van, e hó 31-én délután 3 órakor, az intézet székházában XLIV. évi rendes közgyűlést tartja meg. A közgyűlés tárgysora: 1. Közgyűlési elnök és jegyző, valamint a két hitelesítő részvényesnek megválasztása. 2. A meghatalmazások vizsgálatáról szóló jelentés. 3. Az igazgatóság- és felügyelő-bizottságnak jelentése a lefolyt üzletéről, ugyanennek tárgyalása, valamint az 1914. évi tiszta nyereség felosztása iránti határozathozatal és a felmentés megszavazása. 4. Személyi ügyekben — az igazgatósági jelentésben foglalt és közzétett — ajánlatok tárgyalása. 5. Az igazgató, igazgató-helyettes, az igazgatóság 26 rendes és 4 póttagjának, valamint a felügyelő-bizottság 3 rendes és 2 póttagjának választása 3 évi megbizatással. 6. Két cégjegyző választása. 7. Netáni indítványok tárgyalása.

— **Az eltitkolt gabona elkobzása.** A m. kir. minisztérium egy igen tüdős rendelete szerint mindazok akiknek búzából, rozsból, árpából vagy ezekből előállított lisztből olyan készletük van, amely a folyó gazdasági év termésének betakarításáig a saját háztartásuk és gazdaságuk céljára szükséges mennyiséget meghaladja, kötelesek ezt a készletüket a földmivelésügyi miniszter részletebb utasítása szerint eszközölt felhívásra a hatóságnál három nap alatt bejelenteni, mert különben azok, akik a bejelentést elmulasztják, kihágás miatt az 1914. L. t.-c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjed-

hető pénzbüntetéssel fognak büntettetni és a be nem jelentett, elrejtett vagy eltitkolt készletüknek a házi és gazdasági szükségletet meghaladó részét a hatóság a törvény értelmében kihágási eljárás során el fogja kobozni. Ugyanezen három nap alatt eddig be nem jelentett készleteiket azok is szabadon bejelenthetik, akik a hatóság által erre már eddig is felhiva és kötelezve voltak, azonban a bejelentést vagy készletük feltárását elmulasztották, vagy készletüket elrejtették vagy eltitkolták és ha a bejelentést ez alatt az idő alatt önként megteszik, az általuk a bejelentés elmulasztásával már előbb elkövetett kihágás nem esik büntetés alá s készletük el nem koboztatik. A birtokos köteles bejelentett készletét a hatóságilag megállapított legmagasabb áron készpénzfizetésért az Országos gazdasági bizottságnak átengedni. A bejelentett készletet a bizottság részére zár alá vettnek kell tekinteni, mihez képest a birtokos azzal a bejelentéstől kezdve nem rendelkezhetik, hanem köteles azt a 240/1915 M. E. és a 610/1915. M. E. számú rendeletek értelmében az Országos Gazdasági Bizottság részére megőrizni és átszolgáltatni. Az elrejtett és eltitkolt készletek hatóságilag nyomoztatni fognak és azokat, akik a bejelentést elmulasztják, készleteiket elrejtik vagy eltitkolják, a hatóságnál bárki feljelentheti és a kihágási eljárás során elkobzandó készlet értékének egyötöde a feljelentőt illeti. Az elkobzott készlet a m. kir. földmivelésügyi minisztériumban szervezett Országos Gazdasági Bizottságot illeti és a hatóság köteles az elkobzott készletet az Országos Gazdasági Bizottság intézkedéséig őrizetben tartani. Az Országos Gazdasági bizottság az elkobzott készleteknek a hatóságilag megállapított legmagasabb ár alapján számított érték, felmerült költségeinek és a feljelentő részére esetleg kifizetendő díjnak levonásával, a rokkant katonák segélyalapja javára a m. kir. honvédelmi minisztérium hadsegélyző hivatalának szolgáltatja át

— **Hősök halála.** Az ipolysági közkórházban meghalt **Jakiel** Jan galiciai illetőségű cs. és kir. 18-ik népfelkelő ezredbeli 40 éves népfelkelő, és e hó 24-én **Kujorik** János budapesti illetőségű 1. honvédelgyalozredbeli 21 éves honvéd, mindketten a harctéren szerzett sebeik következtében. Temetésük nagy részvét mellett ment végbe

— **A gabonaszállítás megszorítása.** A m. kir. minisztérium következő rendeletet bocsátotta ki: Buzát, rozst, árpát, tengerit és burgonyát, valamint az ezekből előállított lisztet és a rizslisztet nem postai polgári forgalomban vasuton, hajón vagy gépkocsin a város vagy község területén kívül eső helyre csak a szállítási igazolvány mellett szabad szállítani. Vasuti és hajózási vállalatoknak az említett életszükségleti cikkeket fuvarozás vagy tárolás végett csak úgy szabad elfogadniok és átvenniök, ha a feladó a fuvarlevél mellett a szállítási igazolványt is bemutatja. Elsőfoku hatóságok kis- és nagyközségekben a főszolgabíró **Aki** az említett életszükségleti cikkeket köztorgalmu vasuton igazolvány nélkül fuvarozásra felad, vagy gépkocsin vagy hajón igazolvány nélkül szállit vagy szállitatt, az, amennyiben eslekménye súlyosabb büntető rendelkezés

alá nem esik, kihágást követ el és az 1914. L. t.-c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. *Ez a rendelet 1915. évi március hó 29. napján lép életbe.*

— **Levelezés a mi foglyaikkal.** Vármegyénkben is sok anya kebléből szomorú sóhaj fakadt Przemysl hősies eleste hírére. Az anyák és apák fiaikért, a hitvesek férjükhöz, a gyermekek apjukért, testvéreikért aggódnak, akik a vár elestével most orosz hadifogságba kerültek. A hadifogság magától értetődik szomorú állapot de azért aggodalomra nincsen semmi ok. Mi is majdnem kétszázötvenezer oroszot ejtettünk foglyul, akik mint ez köztudomású, gondtalanul élnek a fogolytáborokban. A magyar foglyoknak is Oroszországban türelhető bánásmódban van részük, ezek legfeljebb csak azon bántódnak, hogy téllenségre vannak kárhoztatva s nem harcolhatnak együtt tovább magyar testvéreikkel, sőt csomagot és pénzt is küldhetnek. Ne aggódjanak tehát hozzátartozóik sora miatt, mert őket *semmiféle baj vagy veszély nem fenyegeti. Még levelezhetnek is velük*, sőt csomagot és pénzt küldhetnek nekik. Mineztartás végett közöljük, hogy a foglyul esett magyar katonákkal *Oroszországba csak levelezőlapon lehet levelezni. A címzés német vagy francia nyelven történjék*, a katona rangjának és csapattestének megnevezésével. Minden levélre ráírandó és aláhuzandó *Prisonnier de guerre vagy Kriegsgefangener*. A feladó saját címét is írja rá a levélre. Aki ruha vagy fehérműt küld Oroszországba az vegye tudomásul, hogy a csomag *öt kilonál nem lehet nehezebb*. Táviratok csak *Telegraphes Berne* közvetítésével küldhetők. Pénzt postautalványon *kétszáz korona erejéig lehet feladni*. Mindezekből kitűnik, hogy fogságba esett véreink nincsenek elzárva hozzátartozóiktól és csak úgy lehet velük ez után is érintkezni, mintha a harctéren lennének.

— **A vak katonák jötevői.** A háború legszánalomra méltóbb áldozatai közé tartoznak kétségtelenül a harctéri sebesülések következtében megvakult katonák. Fájdalmas sorsuk nálunk is megindította a sziveket és **Hegyesy** Rózi polgáriszkolai tanítónő önként vállalkozott a gyűjtés nem éppen kellemes feladatára. Fáradozását, hála a közönség jó szívének siker is koronázta és így gyűjtése 143 K. 60 fillért eredményezett, melyhez hozzájárultak: Ipolysági Takarékpénztár, Eggenhoffer Lipót. 10—10 K. Ivánka István, Kovács S. Endre, Berkó István, Tölgyessy Ferencné drné, özv. Okolicsányi Gyuláné, Czompó Ede 5—5 K. Lamy Karolyné 4 K. Somogyi Bela, Wilhelm Károlyne drné, Kollmann Jánosné, Veres Józsefné, Kaucsár Márton. Özv. Sárpy Béláné. N. N. 3—3 K. Schmidt Arthurné, Martsán B. Zmeskall Gy. Polgár Ignacz, Patik Mária, Adler Sándorné, Wollner Márk, Sa kovszky Ferencné drné, Fodor Vilmos drné özv. Vitis Morné özv. Rajner Gézané, Nagy Aranka, Popper Morné, Szabados Zsiga, Kohn Márkné drné, Spitzer Jakabné, Reinhardt Zsigmondné, Jagasich Sándorné, 2—2 K. Schiller Irma, Huber Gyuláné, Szauer Adolf Neiberger Edith, N. N. Sági dr. Matiaszkovszky Paula, Kegye Sándorné, Reinhardt Adolfné, Fejervary Gézané, Okolicsányi Istváné. özv. Rác Imréné, Barczán Endréné, Halász Ferencné, özv. Plechlo Jenőné, Schwarcz Farkasné, Udvardy Józsa, Kolos Ilona, özv. Fischer Colbrie Antalné, Pálfi Péter, Beörendy Irma, Mühlstein Gáborné, Himmler Sándorné drné, Holló Józsefné drné, 1 K. Kratky Emma 60 fill. Heinzné, Eichenvald Laura. 50—50 fillérel.

— **A Vörös Kereszt háborus estéje.** A Vörös Kereszt honvármegyei választmánya e hó 27-én, szombaton d. u. 6 órakor saját pénztára javára Uránia estét rendez, melyen városunk szülötte, az ismert jeles író **Vértess József felső kereskedelmi isk. igazgató, a Fejérmegyei Múzeum titkára tart előadást. A mi háborunk címén bemutatja a háboru egyes jeleneteit, mozzanatait, színterét, így a lebergi, tavaruskai, grodeki s az uszoki csatákat. A vetített képeket ott a színtéren vetíték föl. Bevezetésül az előadó beszédet mond a mi háborunkról, majd szabad előadást tart a háboru egyes mozzanatairól, végül pedig magyarokat kíséretében bemutatja a vetített csataképeket. A rendkívül érdekes előadást a városház dísztermében tartják meg. Az egy és két koronás jegyeket Polgár Ignác papirkereskedőnél lehet előre megváltani. Az előadás kezdete d. u. 6 órakor.**

— **A csillagászati tavasz.** Sem a történelmi-kor a világtörténelmi-ókor előtt, sem azóta még nem volt olyan tavasz-kezdés a földtekén, amelynek kimutatása háboru miatt meghalt megsebesült, megbetegedett, hadifogságba került, illetőleg ösmeretlen helyre eltűnt emberek, ugyszintén különféle vagyontulások tekintetében csak némileg megközelítőleg tárná elénk az emberiség nyomorát, mint az idej tavasz-kezdés. Március 21-én, délután hat órakor kezdődött nálunk a csillagászati tavasz, a solstitium vernale, amely tízenkét óras nappalt derített és tízenkét óras éjjelt borított ránk. Folyó hónapunkat régebben a „Kos-havá“-nak nevezték, amely nevezetes arról is, hogy a nappali száznegy perccel hosszabbodik nálunk eme hónapban; ellenben északon: Gácsországban és Orosz-Lengyelországban hősiiesen csatázó véreink számára e hónap nappalának hosszabbodása jelentékenyen nagyobb. Az idej esztendő ugynevezett „uralkodó planéta“-jának, a „Hold“-nak, mostani első negyede csaknem összeesett az idej csillagászati tavasz kezdetével, amely sokat ígérő szép, derült idővel köszöntött ránk.

— **Hindenburg arcképe.** Csernek Antal festőművész, a korponai áll. polg. iskola rajztanára megfestette a nagy oroszverő Hindenburg tábornagy arcképét és felajánlotta neki. A főhadiszállásról Kelet-ről e hó 16-ról kelteve levél érkezett Csernek Antal részére, melyet Hindenburg első adjutánsa a nagy marsal megbízásából irt s szövege a következő:

„Ő Exellenciája Generallfeldmarschall von Hindenburg, meghagyta, hogy a kedves küldeményeért szívélyes köszönetét küldi.

— **A tanítók és a tavaszi munkák.** Mint értesülünk, Grézlo János kir. tanfelügyelő felhívta Torontálmegye néptanítóit, hogy a központi bizottsággal és közigazgatási hatóságokkal karöltve a legmesszebbmenő utasításban és támogatásban részesítsék a földművelő és termelő gazdaközönseget s tegyenek meg minden lehetőt, hogy a tavaszi gazdasági munkálatokat az itthonmaradottak kellő időben elvégezhessek. Tartanak az ifjúsággal hetenként megbeszélő délutánokat, vasárnap pedig gyűjtések össze az iskolában az itthonmaradt férfiakat és a gazdaságot vezető nőket s oktassák ki őket, hogy a mai súlyos viszonyok közt minden talpalatnyi föld kihasználása szigorú kötelességünk. A leg-sürgősebb mezei munkára esetről-esetre szabadságot kell a IV—VI. osztályu növendékeket. Az aktuális körrendelet bizonyára sorompóba állítja összes néptanítóinkat.

— **A marhahusmérés ellenőrzése** A kereskedelemügyi miniszter elvi jelentőségű határozatban ki-mondotta, hogy a marhahusmérés rendes kezelésének ellenőrzésére a községi előjáróság is illetékes. mert ugy köz-, mint állategészségügyi tekintetben is az ellenőrzést a községi előjáróság, mint helyi hatóság van hivatva első sorban gyakorolni.

— **Balassagyarmat élelmezése.** A Nőgrádi Hírlap írja: Prónay Mihály főispánunk elnöklésével Losoncra Wagner Sándor polgármester, Ottahal Antal rendőrkapitány, Balassagyarmatról dr. Paczoly Zoltán vm. főügyész és dr. Hermann Károly városi főbíránk értekezletet tartottak a közlelmezés ellátásáról. Városunknak augusztusig 32 vagon lisztre van szüksége. Az értekezlet eredménye lön, hogy elfogadtattott a losonci malmok ajánlata. A főispán fog gondoskodni, hogy a rekvirált gabonából a losonci malmok megkapják a szükséges örölni valót. Az örölményekből a lakosok csakis hatósági utalvány bemutatása ellenében kapnak lisztet. A hatóság a lisztárusítókat ellenőrizni fogja. A liszt ára Losoncon és városunkban is egyenlő lesz, mely az eddigi maximális áraknál nem lehet nagyobb.

IRODALOM ÉS ZENE

(*) **Az Érdekes Ujság** legújabb száma mélynyorításu borítékán érdekes felvételt közöl a 3000 koronás díjakra érkezett pályamunkák közül. Címe a „Kárpáti barlanglakók“ és Reiss százados pályaműve. Hátsó borítékoldala Fehéri Armand felvétele, amint a németek helyrehozzák a Maas felrobbantott hidját. A lap első illusztrált cikke keretében szenzációs képekkel számol be multkori bombázásáról, hátsó cikke pedig a magyar futó háborus életét mutatja be férfi nélkül. A haretéri pályázatra beérkezett munkák közül ezuttal is számos gyönyörű felvételt közöl a lap: ebben a számában tízenegy szebbnél-szebb pályamunkát taláunk. Aktuális háborus képei közül kiemeljük, hogy haretéri fotografusa, Révész és Bíró képeit a Kárpátokból, Fehéri Armand, Pesti Hírlap haditudosítója felvételeit nyugati haretérről, Károly István főherceg és gróf Tisza István látogatását a Révész-utcai hadi kórházban, elhunyt Burg Ferdinánd arcképét, a katonák számára szeretetadományokat gyűjtő kocsik felvonulását, a bécsi „vas-honvéd“-et, orosz foglyok kihallgatását stb. stb. Az Asszonyok Érdekes Ujságja zárja le a számot.

(*) **Az „Ország-Világ“** e heti (12) száma megjelent. Régi jó híréhez méltóan, ugy tartalom, mint külső megjelenésében igyekszik nagy olvasóközönsege igényeit kielégíteni. Irtak bele: Bende János, Kampis János, Markó Miklós, Vértess Gyula, L. Kiss Aladár, Czike Imre, répceszemerei Miskei Erzsike, Viharos Vilmos, Bíró László, Sárkány Imre stb. Képei: Rainerné festménye: Nagymosakodás, Frank Frigyes: Férfiarcképtanulmány, Radics Béla és fia, Radics és zenekara. Haretéri képek: Pihenő trén, Parancsnoksági tiszték, Galíciai urilak. Egészségügyi csapataink egyik szállása, Hadi autombilok a havas Kárpátokban, Katonáink melegedése tábor-tűznél Kimpolungban. Vasutépítés Bukovinában, Felrobbantott vasuti hid Körösmező előtt. Halott-rabló ruthén parasztek. Trénszán a Kárpátokban, Esküvő a hadikórházban, Hősök arcképei (8 kép) stb. Rendes rovatok: Színház, Irodalom, Művészet, Hírek, Zene, Közgazdaság stb. Az Ország Világ előfizetési ára egész évre 16 korona, negyedévre 4 korona. Kiadóhivatala: Budapest V. Hold-utca 7. Az

Ország-Világ előfizetőinek újévkor pompás Almanachot ad ajándékban, melyet minden ujonnan belépő előfizető is megkap

(*) **A Vasárnapi Ujság** március 21-iki száma újabb pompás haretéri képeket közöl: öt főherceg találkozását a haretéren, képeket a nyugat-galíciai tü-zérségi harcokból, a kárpáti hareterekről, a szent-háboru kihirdetéséről a budapesti mohamedán katonák közt, a lengyel légionáriusok harcáról stb. — Egy érdekes közlemény gróf Andrássy Gyula arcképével szól a kitűnő államferfiu Kinek büne a háboru című könyvéről Szépirodalmi olvasmányok: Szemere György regénye, Szöllösi Zsigmond tárcája. Strug András lengyel regénye az 1905-iki forradalomból. Egyéb közlemények: az elhunyt Márkus József arcképe, a háboru napjai s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, Sakk-játék. Halálozás stb. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára negyedévre öt korona, a Világkróniká-vai együtt hat korona. Megrendelhető a Vasárnapi Ujság kiadóhivatalában (Budapest. IV., Egyetem-utca 4.). Ugyanitt megrendelhető a Képes Néplap a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

(*) **Az angol.** Kitűnő festőművésznk, Faragó Géza pompás vidám képsorozatot rajzolt ellenségeinkről a Jó Pajtásba, a szerbeket, oroszokat, franciákat már elintézte, most az angolt veszi ceruzája hegyére a legújabb számban. A gyermekek közt köztetszésre jutott képekhez Benedek Elek irt friss verseket. Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapjának most megjelent számában Lévay József irt két szép hazafias verset, Szemere György elbeszélését. Sebők Zsigmond folytatja Dörmögő Dömötör máramarosi hadi kalandjainak elbeszélését, Berényi Lászlóné kedves háborus mesét irt, Zsiga bácsi mulató-ságos mókát, egy kis cikk a közmondások keletkezését magyarázza tréfásan, Rákosi Viktor folytatja A gibraltári összeesküvők című regényét. A rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát.

A Jó Pajtás-t a Franklin-Társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, fél évre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad és mutatószámokat küld a Jó Pajtás kiadóhivatala Budapest. IV., Egyetem-utca 4.

**Jó házból való fiu
nagyobb vidéki nyomdába**

tanulóul

felvétetik.

Cím a kiadóhivatalban

ORVOSOK

a legjobb köhögés elleni szernek
jelezzik a

KAISER-féle mell karamellát
a három fenyővel.

Milliók használják

Köhögés

rekedtség, elnyálkásodás,
szamárhurut, katarus,
nyakfájás ellen, továbbá
meghűléselleni megóvásra.

6100 bizonyítvány orvosoktól és
magányosoktól bizonyítéka
a biztos hatásnak.

Étvágygerjesztő, jóízű bonbonok.
Csomagja 20 és 40 fill., doboza
60 fillér. Kapható minden
gyógyszertárban és drogériá-
ban. Ahol ez nincs ott fordul-
janak direkt
Fr. Kaiser, Bregenz (Voralberg)

Ipolysági oldali bor és szőlő
pótlására alkalmas I-ső osztályu
gyökeres vad-
vesző kapható jutányos áron
fajtisztaság szavatolása mellett

Sárpy Antal
borpincészeténél.

Bővebbet: **Brack Ignác** ipoly-
sági fűszer és vaskereskedésében.

Azonnal kiadó!

Egy szoba esetleg két szoba,
konyha, szép veranda, mel-
lékhelyiségek, nagy házikert
és gyümölcsös.

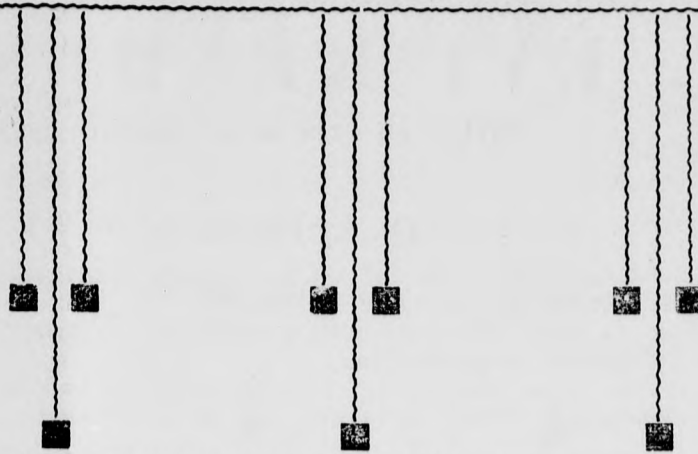
Felvilágosítást ad
BREINER SÁNDOR
3-6 fakeskedő.

Kelet bélyegző

Neumann Jakob pa-
pirkereskedésében
kaphatók.

Ára 1 korona.

**Ló pokróc, katona takarók, katona
kofferok a legnagyobb választékban
kaphatók**

:: NEUMANN JAKABNÁL IPOLYSÁGON. ::

Mi lesz tavasszal?

ezen töri a fejét most sok ezer ember! Ha a közönség továbbra is olyan odaadással és alaposan fogja támogatni a hatóságokat egészségügyi intézkedéseiben mint eddig, akkor tavasszal nem fogják fejüket a ragályos járványok, a kolera, a küteges tífusz, a vérhas.

Ellenségeink hadseregében a kiütéses tífusz nagy számban található és e betegség terjedését különösen a tetük közvetítik, miért is ellenük védekezünk alapos fertőtlenítéssel.

Kezünket és arcunkat **LYSOFORM SZAPPAN-
NAL** mossuk meg és a mosdó és fürdővizhez adjunk kevés **LYSO-
FORM** fertőtlenítőszeret. A butorokat reggel töröljük át 3%-os **LYSO-
FORM** oldatba mártott ronggyal, ugyanígy suroltassuk fel a puha fapad-
lókat. Piszkos fehérneműt ajánlatos zsákba összegyűjteni és azt 3%-os (olesó)
eyers lysoform oldatba 24 óráig beáztatni s csak aztán mosatni.

TANULJUNK MEG FERTŐTLENITENI

s e célból kérjük ingyen és bérmentve az „EGÉSZSÉG és
FERTŐTLENITÉS” című tanulságos könyvecskét.

Dr. **KELETI** és **MURÁNYI** vegyészeti gyárából **UJPESTEN.**

H I R D E T É S E K E T és reklámokat

jutányosan közöl
A H O N T I L A P O K kiadóhivatala.

MEGHIVÓ.

A „SELMECZI NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG”

1915. évi március hó 31-én délután 3 órakor, az intézeti székházában

XLIV. ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

tartja és erre a t. részvényeseket tisztelettel meghívja.

TÁRGYSOROZAT:

- Közgyűlési elnök és jegyző, valamint a két hitelesítő részvényesnek megválasztása.
 - A meghatalmazások vizsgálatáról szóló jelentés.
 - Az igazgatóság- és felügyelő-bizottságnak jelentése a lefolyt üzletéről, ugyanennek tárgyalása, valamint az 1914. évi tiszta nyereség felosztása iránti határozathozatal és a felmentés megszavazása.
 - Személyi ügyekben — az igazgatósági jelentésben foglalt és közzétett — ajánlatok tárgyalása.
 - Az igazgató, igazgató-helyettes, az igazgatóság 26 rendes és 4 póttagjának, valamint a felügyelő-bizottság 3 rendes és 2 póttagjának választása 3 évi megbizatással.
 - Két cégjegyző választása.
 - Netáni indítványok tárgyalása.
- Selmeczbánya, 1915. évi március hó 16-án.

Szomolnoki Pachmajer János s. k.
vezérigazgató.

VAGYON.

Mérleg- és vagyonkimutatás 1914. december hó 31-én.

TEHER.

Fk. sz.		Bát		Szent- endre		Központ		Összesen		Fk. sz.		Bát		Szent- endre		Központ		Összesen	
		K	f	K	f	K	f	K	f			K	f	K	f	K	f	K	f
189	Pénztári maradvány 1914. dec. 31-én	5547	06	1217	44	62462	92	62227	42	12	Részvénytőke					500000	—	500000	—
5	Váltótárca (1914. évi leírás 429 K)	85774	—	10766	—	1056188	—	1152728	—	153	Külön tart.-alap (1914. é. dot. 75658 44 K)					668 4	77	113751	61
12	Váltókamat	151	17			15731	15	1588	32	40	Nyugdíj-alap	89169	59	11432	67	46946	90		
32	Visszszámítási kamat					1845	52	1845	52	184	Betétek					2109069	97		
185	Jelzálogkölcson	24900	—	3420	—	641976	53	670296	53	191	Betétek II. félévi kamatai	1980	90	202	25	49644	44		
13	Jelzálogkölcson-kamat	142	89			19435	8	19578	74	192	Folyószámla betétek	617	45	2220	04	80781	50		
7	Törlesztéses jelzálogkölcson	14408	01			949390	15	963798	16	10	Heti betétek	518	—	2493	—	3 026	—		
199	Törlesztéses jelzálogkölcson-kamat	3	81			51396	30	51400	11	38	Központi folyószámla	43644	91	151 08	85			2937909	57
181	Kézizálog	26	—	276	—	25008	—	25310	—	—	Heti betét kamattartalék V. évtársulat					1813	89		
15	Kézizálog-kamat					1084	21	1084	21	116	VI. „					583	48		
28	Heti betét előleg			2540		12947	—	15487	—	—	VII. „					224	38		
200	Heti betét előleg-kamat					297	79	298	06	—	VIII. „	9	90	33	70	30	15	2695	50
183	Folyószámla	4553	72	7878	—	318121	24	330552	96	—	Visszszámított váltók					362894	75	362894	75
16	Folyószámla-kamat			88	04	707	55	795	59	11	Engedményezett jelzálogkölcson számla					112392	90	112392	90
175	Értékpapírok (1914. évi leírás 11074 91 K)					139557	35	139557	35	163	Idegen intézeteknél					1566 9	05	156609	06
145	Értékpapírok kamatai					2824	—	2824	—	196	Letétek	2572	68	415	—	13910	30	16898	98
29	Intézeti ház					78121	09		—	190	Óvadékok					8800	—	8800	—
27	Földbirt., bérházak (1914. é. l. 7228 98 K)					159155	64	237 76	73	33	Fel nem vett osztalék					1101	—	1101	—
29	Hátrálékos bérek					70	—	70	—	33	Részvényrendezési költség					672	90	672	90
158	Felszerelés (1914. évi leírás 540— K)	4070	—	5071	08	4000	—	13 41	08	31	Hátrálékos részvénykamat					1717	73	1717	73
188	Váltóóvások					138	36	138	36	112	Zálogtöbbletek					272	25	272	25
76	Óvadékok					8800	—	8800	—	37	Előre fizetett kamatok:								
25	M. kir. postatakarékpénztár	198	57	130	30	10858	61	11187	48	12	Váltóknál	1477	26	84	13	3658	82		
187	Bekebelezési, utóajánl. és perk. előlegek	599	64	200	—	8835	43	9635	07	12	Jelzálogkölcsonknél	34	71	4	—	872	30		
35	Giro-számla az Osztrák-Magy. Banknál					524	52	524	52	13	Törlesztéses jelzálogkölcsonknél	67	07			1578	15		
79	Hátrálékos részvénybefizetések					370 0	—	370 0	—	199	Kézizálogoknál					192	30		
36	Adósk			566	22			566	22	15	Folyószámláknál	17	56	21	91	58	34		
11	Előre fizetett házbér és biztosítás			91	43			91	43	16	Heti betét előlegeknél					7	71	8078	97
										20	Előre fizetett házbér					416	07	416	07
										39	Nyereségátosztás 1913. évről					1772	50		
										39	1914. évi nyereség	263	38	224	98	52634	65	54895	51
		140373	87	32244	78	3606487	21	3779106	86			140374	87	32244	78	3606487	21	3779106	86

VESZTESÉG.

Nyereség- és veszteségszámla 1914. dec. hó 31-én.

NYERESÉG.

Fk. sz.		Bát		Szent- endre		Központ		Összesen		Fk. sz.		Bát		Szent- endre		Központ		Összesen	
		K	f	K	f	K	f	K	f			K	f	K	f	K	f	K	f
191	Kamatok:									39	Nyereségátosztás 1913. évről					1772	50	1772	50
34	Betétek után	2928	57	207	51	104827	67												
117	Folyószámlabetétek után	961	27	92	34	2134	63												
112	Heti betétek után	9	90	33	70	1537	32												
32	Visszszámított váltók után					20065	04			12	Váltók után	5002	15	330	97	92538	91		
104	Engedményezett jelzálogkölcson után					5870	31			13	Jelzálogkölcsonok után	917	60	85	40	43667	71		
40	Nyugdíj-alap után					2832	—			199	Törlesztéses jelzálogkölcsonok után	517	14			69581	90		
112	Részvénykamat					1719	12	143219	38	15	Kézizálogok után	1	98	7	41	2763	44		
195	Fizetések és lap-pénzek					20581	22			16	Folyószámlák után	172	81	197	33	18697	73		
187	Ügyviteli költségek	2053	50	521	49	7155	26	30311	57	200	Heti betét előlegek után			56	77	989	73		
115	Adók:					20581	22			145	Értékpapírok után					7135	54		
2	10 százalékos betéti kamattadó	88	35			7155	36	24720	19	197	Késedelmi kamatok	2	88			3898	63	246566	03
	Üzleti adó									27	Ingtatlan jövedelmek után					6323	44	6323	04
5	Váltóknál					429	—			198	Vegyess díjak és jutalékok után	744	92	702	82	6775	34	6963	08
29	Ingtatlanoknál					7228	98	8919	29	112	Részvénykamat			566	22			566	22
158	Felszerelésnél	454	41	266	91	540	—												
193	Bélyegilleték					124	83	124	93										
39	Nyereségátosztás 1913. évről					1772	50												
39	1914. évi nyereség	263	38	224	98	52634	65	54895	51										
		6759	48	1346	92	254084	47	162190	87			6759	48	1346	92	254084	47	162190	87

Selmeczbánya, 1914. december hó 31-én.

Papp György s. k.
penztárnok

Szomolnoki Pachmajer János s. k.
vezérigazgató.

Wagner Lajos s. k.
főkönyvelő.

Kubacska Aranka s. k.
könyvelő.

Megvizsgálta és helyesnek találta a felügyelő bizottság:

Kövesdi Antal s. k.
felügyelő-bizottsági tag.

Csányi Ottó s. k.
felügyelő-bizottsági elnök.

Fekete István s. k.
felügyelő-bizottsági jegyző.